

Egenkontrollprogram för tobak och liknande produkter - utifrån lagen om tobaksfria nikotinprodukter i detaljhandeln

Läs regelverket:

Du måste känna till vilka lagar och regler som gäller. Regelverket hittar du här: [Regler om tobak och liknande produkter — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/Regler-om-tobak-och-liknande-produkter)

Där hittar du också en länk till vägledningen om tobak och liknande produkter och lagen om tobaksfria nikotinprodukter.

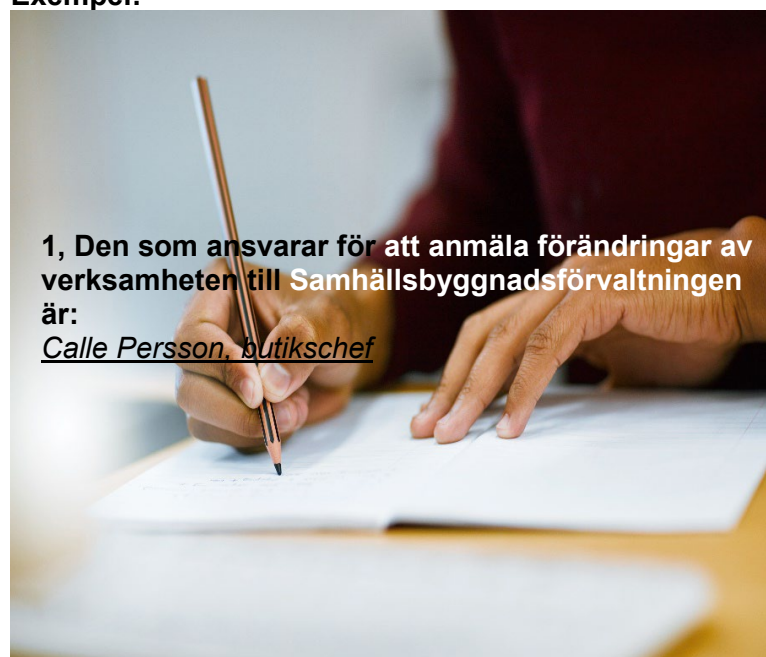
Så här fyller du i mallen:

Egenkontrollprogrammet följer kapitelindelningen i vägledningen så att du enkelt kan kontrollera vilka krav som gäller.

Du som är ansvarig för egenkontrollprogrammet ska se till att det beskriver just er hantering av tobak och liknande produkter och tobaksfria nikotinprodukter.

- Fyll i alla tomma fält med information som gäller er verksamhet.
- Kryssa i den eller de rutor som beskriver er hantering. Ibland kan du behöva fylla i fler. Minst en ruta ska kryssas i för varje punkt.
- Om den rutin ni använder saknas i mallen ska du kryssa i "På annat sätt, specificera här" och beskriva hur ni gör.

Exempel:

TRELLEBORGS KOMMUN

Egenkontrollprogram – Tobak, e-cigarettor och påfyllningsbehållare, tobaksfria nikotinprodukter

Ordförklaringar: Tobaks- och nikotinprodukter = tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter om det avser samtliga produktkategorier.

Detta egenkontrollprogram innehåller våra rutiner för säker hantering av tobak, e-cigarettor och påfyllningsbehållare, tobaksfria nikotinprodukter.

Försäljningsställets namn (*ange även webbadress vid e-handel*)

Organisationsnummer

Ansvarig person på försäljningsstället för försäljning av tobak- och nikotinprodukter.

Egenkontrollprogrammet är upprättat och implementerat av

Underskrift och datum

Namnförtydligande

Reviderat av (<i>signatur</i>)	Datum
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>

TRELLEBORGS KOMMUN

Mer information om de regler som gäller finns i Folkhälsomyndighetens vägledning till näringsidkare om egenkontrollprogram för den som säljer tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter. Se länk nedan.

[Vägledning till näringsidkare om egenkontrollprogram för den som säljer tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/om-och-for-oss/for-naringsidkare/egenkontrollprogram-for-den-som-saljer-tobaksvaror-och-paufyllningsbehallare-samt-tobaksfria-nikotinprodukter)

Innehåll

Egenkontrollprogram – Tobaks- och nikotinprodukter

Anmälan, ändringsanmälan och avanmälan

1. Egenkontroll och egenkontrollprogram	1
2. Märkning och produktpresentation	2
3. Ålderskontroll.....	3
4. Identitets- och säkerhetsmärkning. (Spårbarhetsmärkning och säkerhetsmärkning)	4
5. Marknadsföring.....	5
6. Krav på mängd, innehåll och utformning	6
7. Kontroll av rapportering och produktanmälan	7
8. Information och stöd till personalen.....	8
9. Spårbarhet och rapportering	9
9a. Spårbarhet och dokumentation	9a

Anmälan, ändringsanmälan och avanmälan

Regler

- Du måste ansöka om **tillstånd** hos Samhällsbyggnadsnämnden för att sälja tobak. När du ansöker om tillstånd att sälja tobaksvaror **eller anmäler försäljning** av e-cigaretter och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter till kommunen, ska du bifoga ett egenkontrollprogram som är anpassat för verksamheten.
- Du måste skicka in en anmälan om försäljning av e-cigaretter och påfyllningsbehållare och/eller tobaksfria nikotinprodukter, till Samhällsbyggnadsförvaltningen innan du påbörjar försäljningen.
- Du måste anmäla ändring av verksamheten innan ändringen genomförs.
- När du slutar sälja tobak, e-cigaretter och påfyllningsbehållare, tobaksfria nikotinprodukter ska du göra en avanmälan till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

TRELLEBORGS KOMMUN

Läs mer om tillstånd för försäljning av tobak och liknande produkter på Trelleborgs hemsida, se länk: <https://www.trelleborg.se/naringsliv-arbete/tillstand-regler-och-tillsyn/tobak-och-liknande-produkter/>

Ansök om tillstånd via e-tjänst eller formulär:
<https://eservice.trelleborg.se/MenuGroup2.aspx?groupId=3>

Våra rutiner

Den som ansvarar för att anmäla ändringar och avanmälan av verksamheten till Samhällsbyggnadsförvaltningen är:

1 Egenkontroll och Egenkontrollprogram

Regler

Försäljningsställen som säljer tobaks- och nikotinprodukter måste ha ett egenkontrollprogram. I egenkontrollprogrammet ska det finnas skriftliga rutiner som beskriver hur tobaks- och nikotinprodukter ska hanteras så att alla regler följs.

Egenkontrollprogrammet ska:

- vara aktuellt
- förankrat hos personalen
- lämpligt för verksamheten
- finnas innan tobaks- och nikotinprodukter börjar säljas
- kunna visas för kommunen och polisen vid kontroll

Den som är ansvarig för verksamheten ska se till att alla som arbetar med tobaks- och nikotinprodukter har fått utbildning om lagar och regler, och om innehållet i butikens egenkontrollprogram.

Våra rutiner:

1. Den som ansvarar för att uppdatera egenkontrollprogrammet är:

Namn: _____

2. Uppdatering av detta egenkontrollprogram görs:

_____ gång/gångar per år.

3. Egenkontrollprogrammet sparas på detta ställe:
- _____

2. Märkning och produktpresentation

Regler

Av rutinerna ska det framgå hur du som butikansvarig eller partihandlare ser till att de varor och produkter som säljs till konsumenten är korrekt märkta. Det ska också framgå hur du säkerställer att det inte säljs några varor eller produkter som ger intrycket att vara mindre skadliga än andra, hänvisar till doft med mera eller saknar medföljande information såsom informationsblad. Det kan exempelvis innebära rutiner för att varorna och produkterna kontrolleras vid leverans till butiken. Om du upptäcker några felaktigt märkta varor och produkter får dessa inte tillhandahållas konsumenter.

Det är tillverkaren och importören som ansvarar för att märkningen på produkten är rätt och för att en felmärkt vara eller produkt märks om på rätt sätt. Du som detaljhandlare av tobaks- och nikotinprodukter ansvarar för att du inte säljer felmärkta varor eller produkter till konsumenter.

Informationsblad ska finnas i styckförpackningar till e-cigarett. I många fall kan du som detaljhandlare inte kontrollera innehållet genom att endast titta på förpackningarna. Folkhälsomyndigheten bedömer att det inte är rimligt att du behöver öppna varje förpackning som säljs. Men när det finns en särskild anledning att kontrollera förpackningen kan du se till att den innehåller ett informationsblad. Av rutinen kan det därför framgå vilken beredskap du har för att avgöra när en förpackning kan behöva kontrolleras. Ett exempel på när det finns särskild anledning är om en kund har uppmärksammat dig på att förpackningen saknar informationsblad.

TRELLEBORGS KOMMUN

Våra rutiner

Beskriv hur märkningen kontrolleras:

Beskriv er rutin när en vara eller produkt saknar märkning eller är felaktigt märkt:

Beskriv er rutin om vi får kännedom om att informationsblad saknas eller är bristfälligt:

3. Ålderskontroll

Regler

Du som butiksansvarig ska se till att det finns rutiner för att förhindra att tobaks- och nikotinprodukter lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år. Egenkontrollprogrammet ska beskriva rutinen för ålderskontroll.

Kontroll av legitimation i butik

Vid försäljning i butik ska den som säljer eller lämnar ut tobaks- och nikotinprodukter förvissa sig om att mottagaren har fyllt 18 år. Detta kan ske genom att begära legitimation eller annat likvärdigt sätt om säljaren är osäker på kundens ålder. Ett riktmärke kan vara att alltid begära legitimation om kunden ser ut att vara under 25 år. Om kunden då inte kan visa legitimation bör tobaks- och nikotinprodukter inte lämnas ut.

Försäljning via internet och automater

Det ställs samma krav på ålderskontroll vid försäljning via internet och automater som vid försäljning i en fysisk butik. Om du säljer tobaks- och nikotinprodukter via dessa kanaler ska egenkontrollprogrammet innehålla rutiner som visar hur åldern kontrolleras både vid försäljningen och vid utlämnandet av tobaks- och nikotinprodukter. Om produkterna säljs via automat ska automaten finnas under uppsikt av personal. Detta gäller oavsett om det finns en åldersgräns för att få tillträde till lokalen eller inte.

Våra rutiner

Beskriv rutinerna för ålderskontroll för de som arbetar i kassan:

Beskriv er rutin för när kunden ska visa legitimation:

Beskriv er rutin hur du och din personal kontrollerar ålder vid försäljning och utlämnande av tobaks- och nikotinprodukter vid internetförsäljning:

Beskriv er rutin hur ni kontrollerar ålder vid försäljning och utlämnande av tobaks- och nikotinprodukter vid försäljning via automater:

Tydligt och klart synbart meddelande om åldersgränsen

Regler

Det ska finnas ett tydligt och klart meddelande med information om förbudet att sälja eller lämna ut tobaks- och nikotinprodukter till någon som inte fyllt 18 år. Det gäller oavsett om försäljningen bedrivs i en fysisk butik eller via internet eller automater.

Våra rutiner:

Beskriv placeringen på meddelandet på försäljningsstället:

-
-
-
-

4. Identitets- och säkerhetsmärkning

Regler

Egenkontrollprogrammet ska innehålla rutiner för hur du som butiksansvarig säkerställer att styckförpackningar av tobaksvaror uppfyller kraven på identitets- och säkerhetsmärkning. Det framgår av Folkhälsomyndighetens föreskrifter.

Våra rutiner

Beskriv hur du och din personal kontrollerar identitets- och säkerhetsmärkningen:

Beskriv vad ni gör när en vara eller produkt saknar identitets- och säkerhetsmärkning:

Beskriv hur du som partihandlare ser till att styckförpackningar registreras vid ankomst till dig och när de lämnar dig:

5. Marknadsföring

Regler

Tobaksvaror

Rutinerna ska visa hur reklam och annan marknadsföring av tobaksvaror på försäljningsstället följer lagens krav.

E-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter

Rutinerna ska visa att reklam och annan marknadsföring av e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter på eller i anslutning till försäljningsstället följer lagens krav.

Våra rutiner

Beskriv hur du säkerställer att kommersiella meddelanden i butiken följer reglerna. Ge gärna exempel på vilka kommersiella meddelanden som är tillåtna:

Om du använder kommersiella meddelanden i butiken, beskriv var dessa är placerade:

Beskriv hur du säkerställer att det inte finns reklam i butiken som riktar sig mot barn eller ungdomar:

TRELLEBORGS KOMMUN

Beskriv hur du säkerställer att kunderna inte erbjuds gratisprover, rabatter, tävlingar eller liknade i butiken:

6. Krav på mängd, innehåll och utformning

Tobaksvaror

Regler

Till konsumenter får en näringsidkare bara tillhandahålla

- styckförpackningar med cigaretter som innehåller minst 20 cigaretter
- styckförpackningar med rulltobak som innehåller tobak som väger minst 30 gram
- styckförpackningar med portionsförpackat snus som innehåller minst 20 portioner.

De här tobaksvarorna får man alltså inte sälja i förpackningar som innehåller mindre mängder än ovan. Det är exempelvis inte tillåtet att öppna en cigarettförpackning och sälja cigaretter styckvis.

När det gäller snusstockar och cigarettlimpor ska varje enskild förpackning i stockarna och limporna uppfylla kraven.

I vissa fall kan det vara svårt för butiksansvarig att kontrollera mängden genom att endast titta på förpackningarna.

Folkhälsomyndigheten bedömer att butiksansvarig rimligtvis inte behöver öppna varje förpackning som säljs för att kontrollera mängden. Det är därför endast när det finns särskild anledning att kontrollera förpackningen som man kan behöva undersöka att förpackningarna innehåller rätt mängd. Ett exempel är om en kund har uppmärksammat butiksansvarig på att mängden i förpackningen inte är korrekt. Av rutinen ska det därför framgå vilken beredskap butiksansvarig har för att avgöra när en förpackning kan behöva kontrolleras.

Våra rutiner

Beskriv er rutin hur ni kontrollerar att förpackningarna innehåller rätt mängd:

E-cigarett och påfyllningsbehållare

Regler

För e-cigarett och påfyllningsbehållare gäller bland annat följande:

- de ska ha ändamålsenliga påfyllningsbehållare som inte överstiger 10 milliliter
- vätskemängden i engångscigarett och engångspatroner får inte överstiga 2 milliliter
- de får inte innehålla vätska med mer nikotin än 20 milligram per milliliter
- de ska vara barn- och manipulationssäkra, vara skyddade mot skador och läckage och ha en mekanism som säkerställer påfyllning utan läckage.

Våra rutiner

Beskriv er rutin hur ni kontrollerar att kraven i reglerna ovan är uppfyllda:

7. Kontroll av rapportering och produktanmälan

Regler

Anmälan av nya tobaksvaror:

En ny tobaksvara som inte har anmälts till Folkhälsomyndigheten får inte tillhandahållas konsumenter på den svenska marknaden.

Med ny tobaksvara menas en tobaksvara som inte tillhör någon av kategorierna cigaretter, rulltobak, piptobak, tobak för vattenpipa, cigarrer, cigariller, tobak för användning i näsan eller tobak för användning i munnen.

[Offentliggjorda rapporter om tobaksvaror](#)

Produktanmälan av e-cigarett:

E-cigarett som inte har anmälts till Folkhälsomyndigheten får inte tillhandahållas konsumenter på den svenska marknaden.

[Offentliggjorda produktanmälningar av e-cigarett](#)

Produktanmälan av tobaksfria nikotinprodukter:

Tobaksfria nikotinprodukter som inte har anmälts till

TRELLEBORGS KOMMUN

Folkhälsomyndigheten får inte tillhandahållas konsumenter på den svenska marknaden.

[Tobaksfria nikotinprodukter \(folkhalsomyndigheten.se\)](http://Tobaksfria.nikotinprodukter.folkhalsomyndigheten.se)

Våra rutiner

Beskriv er rutin hur ni kontrollerar att de produkter ni säljer är anmälda hos Folkhälsomyndigheten:

8. Information och stöd till personalen

Regler

I fråga om tobaksvaror finns det ett uttalat lagkrav på att butiksansvarig ska ge personalen den information och det stöd som den behöver. Vid försäljning av e-cigarettor finns ett sådant krav uttalat i lagens förarbeten. För tobaksfria nikotinprodukter finns det däremot inget sådant krav i lagar eller förarbeten. Därför finns inget krav i föreskrifterna på att ett egenkontrollprogram för försäljning av tobaksfria nikotinprodukter ska innehålla rutiner som säkerställer att personalen får den information och det stöd som den behöver för att kunna följa reglerna i lagen. Men Folkhälsomyndigheten bedömer att det ändå är lämpligt att den som bedriver detaljhandel med sådana produkter ger personalen information och stöd så att den kan följa reglerna.

Våra rutiner

Beskriv hur personalen utbildas och informeras om innehållet i egenkontrollprogrammet och övriga regler på området:

Här kan du fylla i fler alternativ

- Vid nyanställning.
- Vid tillfällig anställning.
- När personal kommer tillbaka från föräldraledighet/annan längre frånvaro.
- Minst en gång per år.
- På annat sätt, specificera här:

TRELLEBORGS KOMMUN

Utbildning om rutiner i egenkontrollprogrammet görs genom:

Här kan du fylla i fler alternativ

- Information på personalmöte.
- Webbutbildning.
- Personalen läser egenkontrollprogrammet.
- På annat sätt, specificera här:

9. Spårbarhet och rapportering

Regler

All hantering av tobak, e-cigarett och påfyllningsbehållare, tobaksfria nikotinprodukter till exempel inköp, försäljning och retur eller destruktion måste dokumenteras.

Dokumentationen ska:

- förvaras på ett säkert sätt så den inte förstörs eller försvinner
- kunna visas när kommunen eller polisen gör kontroll och tillsyn
- sparas i minst tre år

9a. Spårbarhet och dokumentation

Våra rutiner

Beskriv hur och var ni förvarar er dokumentation:

Länk till Folkhälsomyndighetens hemsida:

[Spårbarhetssystemet – det här gäller för återförsäljare — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)